

บทบาทของญี่ปุ่นต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในพม่า

ผศ. ดร. นภดล ชาติประเสริฐ*

นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1952 เป็นต้นมา ญี่ปุ่นได้ดำเนินนโยบายต่างประเทศ ในลักษณะเศรษฐกิจนำการเมืองมาโดยตลอด ในการนี้ การใช้การค้าและการให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจเป็น เครื่องมือในการดำเนินนโยบายต่างประเทศ ถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ที่มีความโดดเด่นในการดำเนินนโยบายต่างประเทศของญี่ปุ่น นอกจากนี้ ญี่ปุ่นยังพยายามหลีกเลี่ยงการเข้าไปเกี่ยวข้องกับความขัดแย้งต่างๆทางการเมือง โดยจะเข้าไปมีบทบาทเฉพาะที่บริบททางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกดดันญี่ปุ่นให้ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับเท่านั้น การดำเนินนโยบายต่างประเทศของญี่ปุ่นต่อพม่า นั้น นับได้ว่าเป็นตัวอย่างที่สะท้อนทำที่ดังกล่าวได้เป็นอย่างดี

ภายหลังนายพลเนวินทำการปฏิวัติในปี ค.ศ. 1961 พม่ามีนโยบายต่างประเทศในลักษณะเป็นกลางและปิดประเทศ โดยใช้นโยบายดังกล่าวเพื่อสนับสนุนการปฏิรูปไปสู่การพัฒนาสังคมนิยมตามแบบพม่า โดยพม่าได้ลดบทบาทของตนในเวทีการเมืองระหว่างประเทศลง พยายามเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างประเทศให้น้อยที่สุด นอกจากนี้ นโยบายการพึ่งตนเอง ทำให้การค้าและการลงทุนระหว่างประเทศมีน้อยลง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทางเศรษฐกิจจึงมีความสำคัญน้อยลงด้วยในช่วงเวลาดังกล่าว สำหรับ

* ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์

ญี่ปุ่นนั้น แม้ว่าจะให้ความสำคัญกับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นอย่างมาก ทั้งในแง่ของการเป็นแหล่งวัตถุดิบ และการเป็นตลาดสำหรับสินค้าญี่ปุ่น แต่ด้วยสภาพการเมือง เศรษฐกิจ และการต่างประเทศของพม่าในลักษณะดังกล่าว ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างญี่ปุ่นกับพม่าดำเนินไปได้ในขอบเขตที่ค่อนข้างจำกัด

การใช้ความรุนแรงเข้าปราบปรามประชาชนผู้รักประชาธิปไตย ตลอดจนการยึดอำนาจโดยคณะทหารที่ใช้ชื่อว่า สภาฟื้นฟูกฎหมายและความสงบแห่งชาติ (State Law and Order Restoration Council) ในปี ค.ศ. 1988 มีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างพม่ากับประชาคมโลกเป็นอย่างมาก พุทธิดังกล่าวถูกประณามจากประเทศผู้รักประชาธิปไตยทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเทศประชาธิปไตยตะวันตก สถานทูตหลายแห่งในกรุงย่างกุ้งลดจำนวนนักการทูตลงเพื่อแสดงความไม่เห็นด้วยต่อการใช้ความรุนแรงดังกล่าว ความช่วยเหลือจากต่างประเทศถูกยกเลิก หรือลดจำนวนลง ปฏิบัติการเหล่านี้ทำให้พม่าซึ่งเดิมมีนโยบายที่ค่อนข้างปิดประเทศอยู่แล้วถูกโดดเดี่ยวจากประชาคมโลกมากขึ้น นอกจากนี้ การที่คณะทหารพม่าไม่เคารพผลการเลือกตั้งซึ่งมีขึ้นในปี ค.ศ. 1990 ตลอดจนการควบคุมองซานซูจี (Aung San Suu Kyi) ผู้นำพรรคสันนิบาตประชาธิปไตยแห่งชาติ (National Democratic League) ซึ่งชนะการเลือกตั้ง ทำให้ประชาคมโลกมองพม่าในทางลบมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าพม่าจะถูกโดดเดี่ยวจากประเทศประชาธิปไตยตะวันตก แต่ความสัมพันธ์ระหว่างพม่ากับประเทศอื่นๆ ก็มีระดับของความสัมพันธ์ที่แตกต่างกันไป ซึ่งอาจพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างพม่ากับประชาคมโลกได้ดังต่อไปนี้คือ :

ก. ประเทศที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพม่า

ประเทศที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพม่าภายหลังเหตุการณ์ปราบปรามประชาชน ค.ศ. 1988 ที่เห็นได้ชัดเจนนี้นี้มีเพียงประเทศเดียว คือ ประเทศจีน ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลต่อรัฐบาลพัฒนาขึ้นเป็นลำดับ ในขณะที่การให้ความช่วยเหลือต่อพรรคคอมมิวนิสต์พม่าเริ่มลดน้อยลงตามลำดับ¹ ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1989 บริษัทส่งออกและนำเข้าของพม่า (Myanmar Export – Import Corp.) หรือ (MEIC) ได้ลงนามในสัญญาซื้อขายสินค้ากับกิจการในมณฑลยูนนานของจีน² นอกจากนี้ ยังมีการค้าตามชายแดนซึ่งกระทำระหว่างประชาชนของทั้งสองประเทศโดยไม่ได้มีการบันทึกจำนวนตัวเลขปริมาณการค้าที่แน่นอนไว้ เชื่อกันว่ามีมูลค่ามหาศาลมากกว่าการค้าอย่างเป็นทางการ ในเดือนกันยายน ค.ศ. 1989 ผู้นำทางทหารของพม่าประกาศอย่างเป็นทางการถึงความเข้าใจและเห็นใจของพม่าต่อการปราบปรามนักศึกษาประชาชนของจีนที่จัตุรัสเทียนอันเหมิน ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ทำให้จีนถูกประณามจากทั่วโลก และอยู่ในสภาพที่โดดเดี่ยวเช่นกัน ความสัมพันธ์ทางการทหารระหว่างประเทศทั้งสองได้ถูกกระชับให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1989 คณะทหารระดับสูงของพม่าได้เดินทางไปเยือนจีนเป็นเวลา 12 วัน และได้เข้าพบกับผู้นำระดับสูงของจีน ในการนี้ จีนได้ขายอาวุธทันสมัยให้พม่าเป็นจำนวนมาก เช่น ปืนต่อสู้ อากาศยาน อุปกรณ์เรดาร์ เครื่องบินรบแบบ F6 และ F7 ตลอดจนจรวดตระกูลตระกูลอื่นอีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งอาวุธเหล่านี้ส่วนใหญ่ส่งมอบกันในปี ค.ศ. 1990 ซึ่งเป็นการลดความกดดันที่พม่าเผชิญอยู่จากการถูกคว่ำบาตรการค้าอาวุธจาก

¹ Patrick Heenan and Monique Lamontagne, editors, *The Southeast Asia Handbook*, Chicago : Fitzroy Dearborn Publishers, 2001, p. 269.

² *Asia 1990 Yearbook*. (Hong Kong : Far Eastern Economic Review), p. 96.

ประเทศตะวันตกได้มาก³ หลังจากนั้น พม่าได้ซื้ออาวุธจากจีนอีกหลายครั้ง เชื่อกันว่าใน ทศวรรษที่ 1990 นั้น อาวุธซึ่งจีนขายให้พม่ามีมูลค่ารวมกัน ประมาณ 1,000 ถึง 2,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ⁴ ในกรณีนี้ อาวุธซึ่งจีนขายให้พม่า นับได้ว่ามีส่วนอย่างสำคัญในการปรับปรุงกองทัพพม่าให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น จนในที่สุดรัฐบาลพม่าสามารถกดดันทางทหารจนชนกลุ่มน้อยหลายกลุ่ม จำเป็นต้องหันมาเจรจาประนีประนอมกับรัฐบาลทหารของพม่า

นอกจากนี้ การเดินทางไปเยือนจีนในปี ค.ศ. 1991 โดยนายพล ซอหม่อง (Saw Maung) ผู้นำคณะทหารซึ่งปกครองพม่าสะท้อนความสัมพันธ์ที่ แน่นแฟ้นระหว่างทั้งสองประเทศได้เป็นอย่างดี ซึ่งในการเยือนดังกล่าวพม่าได้ กู้เงินโดยไม่เสียดอกเบี้ย เพื่อใช้ในการพัฒนาทางเศรษฐกิจเป็นจำนวน 9.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ นอกจากนั้น การค้าข้ามพรมแดนจีน - พม่า ก็เป็นที่เชื่อกันว่า ทวีมูลค่ามากขึ้นเป็นจำนวนกว่า 1,500 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี หลังจากนั้น ผู้บริหารระดับสูงของทั้งสองประเทศก็ได้มีการเดินทางเยือนซึ่งกันและกันอย่าง ต่อเนื่อง

ข. ประเทศที่ต้องการเปลี่ยนแปลงการเมืองในพม่าโดยเน้นความร่วมมือ

ประเทศเหล่านี้ต้องการเปลี่ยนแปลงการเมืองในพม่าโดยเน้นความร่วมมือมากกว่าการเผชิญหน้า อันเนื่องมาจากปัจจัยหลายประการ เช่น ปัจจัย

³ Asia 1991 Yearbook. (Hong Kong : Far Eastern Economic Review), p. 89.

⁴ Asia 2001 Yearbook. (Hong Kong : Far Eastern Economic Review), p.90.

ด้านความมั่นคง และปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ประเทศเหล่านี้ ได้แก่ ไทย และ ประเทศอื่นๆ ในอาเซียน (ASEAN) แม้ว่าประเทศเหล่านี้จะได้แสดงนโยบายอย่างชัดเจนว่าสนับสนุนการเมืองแบบประชาธิปไตยในพม่า แต่ประเทศเหล่านี้ไม่สนับสนุนนโยบายในการคว่ำบาตรและโดดเดี่ยวพม่า ประเทศเหล่านี้ยังคงมีการติดต่อกับพม่าทั้งด้านการเมืองและเศรษฐกิจตามปกติ ทั้งนี้ เนื่องจากผลประโยชน์และยุทธวิธีในการแก้ไขปัญหาของประเทศดังกล่าวนี้แตกต่างไปจากประเทศตะวันตก

ในกรณีของประเทศไทยนั้น การที่มีพรมแดนร่วมกันเป็นระยะทางถึง 2,202 กิโลเมตร⁵ ทำให้ไทยไม่อาจดำเนินนโยบายที่แข็งกร้าวต่อพม่าได้ ทั้งนี้ เนื่องจากมีปัญหาคความมั่นคงตามบริเวณพรมแดนหลายประการที่ไทยและพม่าจะต้องร่วมกันแก้ไข ไม่ว่าจะเป็นปัญหาชนกลุ่มน้อยตามแนวชายแดน ปัญหาการค้าลักลอบค้าขายสินค้า ปัญหาการหลบหนีเข้าเมืองและปัญหายาเสพติด นอกจากนี้ ยังมีความไม่แน่ชัดเกี่ยวกับเส้นพรมแดนอีกหลายแห่ง ซึ่งอาจจะเป็นชนวนก่อให้เกิดความขัดแย้งได้ทุกขณะ ดังนั้นจึงจำเป็นที่ไทยจะต้องเปิดช่องทางไว้ เพื่อติดต่อประสานงานกับพม่าในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

นอกจากนั้น ไทยยังมีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกันกับพม่าอยู่มาก โดยเฉพาะสินค้าไม้และการทำการประมงร่วมกัน ซึ่งทรัพยากรทั้งสองเป็นทรัพยากรที่พม่ามีอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์ และเป็นสินค้าที่เป็นที่ต้องการเป็นอย่างมากในไทย

ในส่วนของประเทศอื่นๆ ในอาเซียนนั้น ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและแนวคิดเรื่องภูมิภาคนิยม เป็นปัจจัยที่เด่นชัดในการกำหนดนโยบายของประเทศ

⁵ แนวพรมแดนไทย-พม่านั้นได้ว่าเป็นแนวพรมแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านที่ยาวที่สุด ซึ่งพื้นที่ ส่วนใหญ่เป็นป่าเขา ยากต่อการป้องกันการค้าลักลอบผ่านพรมแดนโดยผิดกฎหมาย.

เหล่านั้นต่อพม่า เนื่องจากประเทศดังกล่าวได้ลงทุนในพม่าเป็นจำนวนมาก ทั้งในอุตสาหกรรมทอผ้า การค้าปลีก และการลงทุนส่งออก - นำเข้า ฯลฯ

ประเทศในกลุ่มอาเซียนมีสมมติฐานที่ตรงกันว่า การคว่ำบาตรพม่า นั้นจะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใดๆ ในทางบวก เพราะพม่าได้โดดเดี่ยวตนเองมานานแล้ว และพม่าก็มีระบบเศรษฐกิจในลักษณะที่พึ่งตนเองเป็นหลัก รวมทั้งเงินซึ่งมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพม่าก็สามารถส่งสินค้าที่จำเป็นต่างๆ ให้กับพม่าได้ นอกจากนี้ ประเทศเหล่านี้ยังเห็นว่าแนวทางการสร้างประชาธิปไตยที่ได้ผลที่สุดคือ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศพม่าให้มีชนชั้นกลางมากขึ้น และให้เศรษฐกิจของพม่าพึ่งพิงต่อตลาดโลกมากขึ้น ซึ่งในที่สุดชนชั้นกลางและการพึ่งพิงตลาดโลกจะลดอำนาจของทหารลงไปในที่สุดซึ่งได้มีการเรียกแนวทางดังกล่าวว่า นโยบายปฏิสัมพันธ์ในเชิงสร้างสรรค์ การรับพม่าเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มอาเซียนในปี ค.ศ. 1997 นับได้ว่าเป็น ตัวอย่างที่ชัดเจนถึงการดำเนินนโยบายในแนวทางดังกล่าว

ค. ประเทศที่คว่ำบาตรและโดดเดี่ยวพม่า

ประเทศเหล่านี้ส่วนใหญ่แล้วเป็นประเทศประชาธิปไตยตะวันตก โดยมีสหรัฐอเมริกาและประเทศในยุโรปตะวันตกเป็นแกนนำ สหรัฐอเมริกานั้นมีท่าทีแข็งกร้าวต่อพม่าอย่างชัดเจน โดยได้ประท้วงอย่างเป็นทางการต่อการปราบปรามประชาชนและการยึดอำนาจในปี ค.ศ. 1988 สหรัฐอเมริกาได้ตัดความช่วยเหลือทั้งหมดที่ให้แก่พม่า สถานทูตสหรัฐอเมริกาได้เปิดเผยข่าวในปี ค.ศ. 1989 ถึงการทารุณกรรมโทษการเมืองในพม่า ในปี ค.ศ. 1990 วุฒิสภาสหรัฐอเมริกาลงมติ 92 ต่อ 0 ผ่านกฎหมายคว่ำบาตรทางการค้าต่อพม่า

ความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศตึงเครียดมากขึ้น เมื่อพม่าปฏิเสธการรับรองเฟรดริก วรีแลนด์ (Frederick Vreeland) เป็นเอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาประจำพม่า เนื่องจากวรีแลนด์ ได้กล่าวสนับสนุนการคว่ำบาตรพม่าในสภาองค์การสหประชาชาติ อย่างไรก็ดีตาม ภาคธุรกิจของสหรัฐอเมริกายังคงมีการค้าขายติดต่อกับพม่าอยู่พอสมควร โดยเฉพาะในการสำรวจน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ

สำหรับประเทศในยุโรปตะวันตกนั้น นโยบายส่วนใหญ่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันกับสหรัฐอเมริกา และเมื่อรัฐบาลทหารไม่ยอมรับผลการเลือกตั้งและคืนอำนาจให้กับประชาชน รัฐสภายุโรปได้มีมติในเดือนกันยายน ค.ศ. 1990 ในการห้ามการนำเข้าไม้จากพม่าทั้งหมด รวมทั้งผลิตภัณฑ์จากไม้พม่าโดยผ่านประเทศที่สามด้วย ซึ่งมติดังกล่าวได้ถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าขัดต่อข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยพิกัดอัตราภาษีศุลกากรและการค้า ซึ่งผู้ผลิตสินค้าเฟอร์นิเจอร์ในเดนมาร์กได้พยายามเรียกร้องให้มีการยกเลิกข้อห้ามดังกล่าว

นอกจากนั้น การมอบรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพให้กับองซานซูจี ได้สร้างความกดดันให้กับรัฐบาลทหารพม่าเป็นอย่างมาก⁷ ในเดือนกันยายน ค.ศ. 1990 ประเทศยุโรป 18 ประเทศ ได้ออกแถลงการณ์ให้คณะทหารยอมรับผลการเลือกตั้งในวันที่ 27 พฤษภาคม ค.ศ. 1990 และปล่อยตัวองซานซูจี ความกดดันของประเทศตะวันตกต่อพม่าได้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องเป็นเวลา กว่าหนึ่งทศวรรษ ซึ่งความกดดันดังกล่าวนี้มีผลในการจำกัดการพัฒนาทางเศรษฐกิจของพม่าเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ดีตาม การที่ประเทศตะวันตกพยายามโดดเดี่ยวพม่านั้นไม่มีผลเท่าใดนักต่อพัฒนาการทางการเมืองในพม่า

⁶ Asia 1992 Yearbook. (Hong Kong : Far Eastern Economic Review), p. 91.

⁷ Asia 1990 Yearbook. (Hong Kong : Far Easter Economic Review), p. 97.

ง. ประเทศที่พยายามกดดันพม่าในขอบเขตที่จำกัด

ประเทศเหล่านี้ได้แก่ อินเดีย และญี่ปุ่น ในประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างพม่ากับอินเดียนั้นมีความตึงเครียดอย่างต่อเนื่องในช่วงแรกๆ แต่เริ่มผ่อนคลายมากขึ้นในเวลาต่อมา เนื่องจากอินเดียต้องการเข้าไปถ่วงดุลกับจีนในพม่า การปราบปรามประชาชนและการยึดอำนาจในปี ค.ศ. 1988 ทำให้การถ่วงดุลระหว่างอินเดียกับจีนในพม่ามีการเปลี่ยนแปลงโดยพม่าได้สร้างสัมพันธที่ใกล้ชิดกับจีนมากขึ้น และเกิดความตึงเครียดในความสัมพันธ์กับอินเดีย เนื่องจากอินเดียประกาศอย่างเปิดเผยสนับสนุนขบวนการเรียกร้องประชาธิปไตยในพม่า และเมื่อมีผู้ลี้ภัยการเมืองจำนวนมากหลบหนีเข้าไปในอินเดีย อินเดียได้มีนโยบายยอมรับความชอบธรรมของผู้ลี้ภัยการเมืองเหล่านี้ และได้สร้างศูนย์ผู้ลี้ภัยขึ้นที่มานิปูร์ (Manipur) และมีโซราม (Mizoram) และประกาศว่าจะไม่มีการส่งผู้ลี้ภัยดังกล่าวกลับพม่าจนกว่าสถานการณ์จะคลี่คลาย นอกจากนั้น วิทยุอินเดียภาคภาษาต่างประเทศซึ่งออกอากาศเป็นภาษาพม่าได้ออกอากาศสนับสนุนการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยในพม่าอย่างเปิดเผย นอกจากนั้น รัฐบาลพม่าไม่พอใจเป็นอย่างมากที่อินเดียปล่อยตัวนักศึกษาพม่า 2 คน ซึ่งจีเครื่องบินไปลงที่กัลกัตตา (Calcutta) โดยกล่าวหาว่าอินเดียสนับสนุนการก่อการร้ายระหว่างประเทศ นอกจากนี้ พม่ายังได้เสริมกำลังทหารตามแนวพรมแดนของประเทศทั้งสองอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม การเพิ่มขึ้นของอิทธิพลจีนในพม่าอย่างต่อเนื่อง ทำให้อินเดียเห็นว่าการเผชิญหน้ากับพมายิ่งจะทำให้พม่าเข้าไปใกล้ชิดกับจีนมากขึ้น

ดังนั้นหลังจากปี ค.ศ. 1993 เป็นต้นมา อินเดียจึงมีท่าทีที่เป็นมิตรกับพม่ามากขึ้น⁸

สำหรับญี่ปุ่นนั้น ในภาพรวมแล้วดูเหมือนว่าจะกดดันรัฐบาลทหารของพม่าตามแนวทางสหรัฐอเมริกาและประเทศในยุโรปตะวันตก แต่เมื่อพิจารณาโดยละเอียดแล้วจะเห็นได้ว่าญี่ปุ่น กดดันพม่าในขอบเขตที่ค่อนข้างจำกัดเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในโลกตะวันตก ญี่ปุ่นได้กลับมาให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจกับพม่าในปี ค.ศ. 1989 หลังจากหยุดให้ความช่วยเหลือไปไม่ถึงปี ท่าทีดังกล่าวของรัฐบาลญี่ปุ่นประกอบกับการที่ญี่ปุ่นรับรองรัฐบาลใหม่ของพม่าอย่างเป็นทางการ ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างพม่ากับญี่ปุ่นดีขึ้น ดังจะเห็นได้จากการที่พม่าส่งผู้แทนระดับรัฐมนตรีเข้าร่วมงานพิธีพระบรมศพสมเด็จพระจักรพรรดิอึโรฮิโต⁹

การที่ญี่ปุ่นยังคงใช้ความรอบคอบและระมัดระวังที่จะไม่ให้เกิดการกระทบกระเทือนความสัมพันธ์กับรัฐบาลทหารของพม่า นั้น เป็นเหตุให้ญี่ปุ่นถูกวิพากษ์วิจารณ์จากประเทศตะวันตก และการที่ญี่ปุ่นเริ่มส่งความช่วยเหลือให้กับพม่าในช่วงต้นปี ค.ศ. 1989 นั้น เป็นผลให้กระทรวงการต่างประเทศพม่าร้องขอไปยังสถานทูตญี่ปุ่นในกรุงย่างกุ้ง เพื่อให้ญี่ปุ่นกลับมาให้ความช่วยเหลือแก่พม่าอย่างเต็มที่อีกครั้งหนึ่ง โดยพม่าได้อ้างถึงความจำเป็นในการดำเนินการโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำในรัฐคะยาห์ (Kayah State) ซึ่งริเริ่มขึ้นได้โดยความช่วยเหลือจากรัฐบาลญี่ปุ่น แต่ญี่ปุ่นปฏิเสธที่จะทำตามคำร้องขอของรัฐบาลพม่า¹⁰ ในส่วนของบริษัทญี่ปุ่นนั้นก็ยังคงขยายกิจกรรมเข้าไปในพม่าอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการค้าอัญมณี และไม้สัก สำหรับการค้าไม้สัก

⁸ Asia 2001 Yearbook. (Hong Kong : Far Eastern Economic Review), pp.90 – 91.

⁹ Asia 1990 Yearbook. (Hong Kong : Far Eastern Economic Review), p. 97

¹⁰ Asia 1991 Yearbook. (Hong Kong : Far Eastern Economic Review), p. 88

นั้นได้ก่อให้เกิดกระแสวิพากษ์วิจารณ์จากกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในหลาย ๆ ประเทศเป็นอย่างมาก

แม้ว่าจะยังคงร่วมมือกับพม่าในทางเศรษฐกิจ แต่ญี่ปุ่นก็ได้พยายามแสดงบทบาทร่วมกับประเทศตะวันตกในการเรียกร้องประชาธิปไตยในพม่า ดังจะเห็นได้ว่าในเดือนกันยายน ค.ศ. 1990 ญี่ปุ่นได้ร่วมกับประเทศต่างๆ ได้แก่ สมาชิกประชาคมยุโรป 12 ประเทศ สหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และสวีเดน ออกแถลงการณ์กดดันให้รัฐบาลทหารเคอพผลการเลือกตั้ง และปล่อยตัวนักโทษการเมือง¹¹

ต่อมาประเด็นดังกล่าวได้ถูกนำเข้าสู่การพิจารณาในที่ประชุมสมัชชาใหญ่องค์การสหประชาชาติ ในการนี้ สวีเดนโดยการสนับสนุนจากประเทศประชาธิปไตยตะวันตกได้เสนอร่างมติที่มีเนื้อหาวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลทหารพม่า และกดดันให้รัฐบาลทหารพม่าส่งมอบอำนาจการปกครองประเทศให้แก่พลเรือนที่ชนะการเลือกตั้ง แต่ด้วยการร้องขอจากญี่ปุ่นทำให้ต้องมีการถอนร่างมติดังกล่าวออกไป เนื่องจากมีความไม่เห็นด้วยอย่างรุนแรงจากจีน คิวบา สิงคโปร์ และเม็กซิโก ทั้งนี้ ญี่ปุ่นได้ชี้แจงในเวลาต่อมาว่าข้อเสนอต่างๆ ในร่างมติดังกล่าวนั้นได้รับการนำไปปฏิบัติแล้ว โดยที่ซาดาโกะ โอคาตะ (Sadako Ogata) ผู้ตรวจการด้านสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (UN Human-rights investigator) ได้เดินทางเข้าไปในพม่าเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว รายงานซึ่งโอคาตะส่งไปยังกรุงเจนีวาในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1991 นั้น ได้บรรยายสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในพม่าในหลายๆ แห่ง ผลจากรายงานฉบับดังกล่าว ได้แก่ มติโดยคณะกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนแสดงความกังวลในประเด็นการควบคุมตัวนักการเมืองของพม่า ซึ่งรวมถึงผู้นำพรรคสันนิบาต

¹¹ Asia 1991 Yearbook. (Hong Kong : Far Eastern Economic Review), p. 88

ประชาธิปไตยแห่งชาติ นอกจากนี้ คณะกรรมการยังได้เสนอแต่งตั้ง โยโซโยโกตะ (Yozo Yokota) ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายชาวญี่ปุ่นให้เป็น ผู้ตรวจสอบอิสระคนใหม่และให้เดินทางเข้าไปในพม่าเพื่อรวบรวมข้อมูลแต่ได้รับการปฏิเสธจากรัฐบาลพม่า¹²

ในช่วงปลายปี ค.ศ. 1991 หลังจากที่องซานซูจี ได้รับรางวัลโนเบล สาขาสันติภาพได้ไม่นาน คุณิฮิโกะ ซาโตะ (Kunihiko Saito) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศของญี่ปุ่นก็ได้เดินทางไปยังกรุงย่างกุ้งเพื่อหารือ ในประเด็นด้านเศรษฐกิจและประชาธิปไตยในพม่า ในการนี้ รัฐบาลญี่ปุ่น ก่อนข้างวิตกกังวลต่อภาระหนี้ต่างประเทศของพม่าซึ่งคิดเป็นเงิน 4,800 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และกว่าครึ่งหนึ่งของหนี้จำนวนนี้เป็นหนี้ที่พมามีกับญี่ปุ่น

ในการเดินทางเยือนกรุงย่างกุ้งครั้งนี้ ซาโตะได้หารือกับรัฐบาลพม่าใน ประเด็นความคืบหน้าในการปฏิรูประบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่จะ นำไปสู่การพิจารณาให้ความช่วยเหลือรวมไปถึงการเข้าไปลงทุนในพม่าวงวดใหม่ ของญี่ปุ่น พร้อมกันนี้ เขายังได้เสนอให้รัฐบาลทหารของพม่าอนุญาตให้ องซานซูจี สามารถพบปะกับสมาชิกในครอบครัวได้ ซึ่งพม่าไม่ได้ตอบสนอง ทำที่ตั้งกล่าวในทางบวกมากนัก หลังจากนั้น ญี่ปุ่นได้จัดส่งคณะผู้แทนอย่างไม่ เป็นทางการเดินทางไปยังกรุงย่างกุ้งอีกหลายคณะเพื่อเจรจากับผู้นำพม่าในปี ค.ศ. 1992 คณะผู้แทนญี่ปุ่นบางคณะได้มีโอกาสเข้าพบนายพลเนวิน โดยผ่าน ทางเครือข่ายทหารผ่านศึกที่ได้เข้าไปรบในพม่าในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 และ การใช้สายสัมพันธ์ส่วนบุคคลอื่นๆ แม้จะพยายามสานความสัมพันธ์กับพม่า แต่ญี่ปุ่นก็ได้แสดงท่าทีสนับสนุนประชาธิปไตยในระดับหนึ่งโดยการให้ สถานภาพผู้ลี้ภัยแก่ชาวพม่า 3 คนที่เป็นแกนนำในการต่อต้านรัฐบาลทหารให้ สามารถลี้ภัยในญี่ปุ่นได้

¹² Asia 1992 Yearbook. (Hong Kong : Far Eastern Economic Review), p. 91.

เป็นที่เชื่อกันว่า การที่ญี่ปุ่นพยายามเข้ามามีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในพม่า นั้น ไม่ได้มาจากประเด็นทางด้านเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว เป็นที่รู้กันว่าญี่ปุ่นจับตามองความสัมพันธ์ระหว่างพม่ากับจีนอย่างใกล้ชิด ไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจ การเมือง และอิทธิพลของจีนในด้านการทหารของพม่าที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ¹³

ในปี ค.ศ. 1998 ญี่ปุ่นได้แจ้งว่าจะให้เงินกู้แก่พม่าเป็นเงิน 20 ล้านเหรียญสหรัฐ เพื่อใช้ในโครงการเกี่ยวกับสนามบินนานาชาติของพม่า อย่างไรก็ตาม ญี่ปุ่นได้เน้นว่าการให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจดังกล่าวนี้ ไม่ได้เป็นการริเริ่มในโครงการใหม่ๆ เป็นแต่เพียงการจ่ายเงินตามข้อตกลงเดิมซึ่งทำไว้ก่อนการปราบปรามประชาชนเมื่อ 10 ปีก่อนหน้านั้น และเพื่อให้พม่ารวมถึงประชาคมโลกรับรู้ถึงท่าทีของญี่ปุ่นในการสนับสนุนประชาธิปไตย มาซาฮิโกะ ทาคามูระ (Masahiko Takamura) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของญี่ปุ่นได้ผลักดันให้รัฐบาลทหารของพม่าเปิดการเจรจากับองชานซูจี รวมทั้งได้ประณามการจับกุมฝ่ายต่อต้าน ¹⁴

ความกดดันจากนานาชาติได้ผลในระดับหนึ่ง ดังจะเห็นได้ว่าองชานซูจีได้รับการปล่อยตัวออกมาระยะหนึ่ง ต่อมาก็ถูกควบคุมตัวอีกครั้งหลังจากเกิดการใช้ความรุนแรงระหว่างประชาชนสองกลุ่มซึ่งสนับสนุนรัฐบาลและฝ่ายค้านในปี ค.ศ. 2003 ในการนี้ โยริโกะ คาวากูจิ (Yoriko Kawaguchi) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของญี่ปุ่นได้แสดงจุดยืนของญี่ปุ่นในการที่จะกดดันให้พม่าปล่อยตัวองชานซูจี ในการพบปะหารือกับวินอ่อง (Win Aung) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของพม่า คาวากูจิได้เน้น

¹³ Asia 1993 Yearbook. (Hong Kong : Far Eastern Economic Review), pp. 93 – 94.

¹⁴ Asia 1999 Yearbook. (Hong Kong : Far Eastern Economic Review), p. 87

ว่าญี่ปุ่นอาจพิจารณาเปลี่ยนแปลงนโยบายการให้ความช่วยเหลือกับพม่าหากไม่มีความคืบหน้าในกรณีนี้ ทั้งนี้ ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาญี่ปุ่นได้ให้ความช่วยเหลือกับพม่าในหลายๆ ด้าน เช่น ด้านการสาธารณสุข ด้านการศึกษา รวมถึงการให้ความช่วยเหลือทางด้านเทคนิค โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นให้รัฐบาลทหารพม่าเร่งพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งนโยบายดังกล่าวของญี่ปุ่นมักถูกวิพากษ์วิจารณ์จากโลกตะวันตกว่าไม่เข้มข้นเพียงพอในการกดดันรัฐบาลทหารของพม่า เช่น ความเห็นของ ไดแอน เฟนสไตน์ (Dianne Feinstein) และมิตช์ แมคคอนเนลล์ (Mitch McConnell) วุฒิสมาชิกของสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้วิพากษ์วิจารณ์ท่าที่ดังกล่าวของญี่ปุ่นว่า นโยบายการให้ความช่วยเหลือพม่าของญี่ปุ่นนั้น ไม่สามารถผลักดันให้พม่ามีการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยได้ พร้อมทั้งยังได้เสนอแนะให้ญี่ปุ่นเข้ามามีบทบาทในการกดดันพม่าให้มากขึ้นเพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นรูปธรรมในพม่า¹⁵

การที่ญี่ปุ่นมีบทบาทในการสร้างประชาธิปไตยในพม่าในลักษณะที่กดดันอย่างค่อนข้าง ประณีประนอมนั้น เกิดจากเหตุผลหลายประการ ได้แก่ :

1. ญี่ปุ่นต้องการแสดงให้เห็นว่าญี่ปุ่นสนับสนุนการปกครองแบบประชาธิปไตยในพม่า แต่ในขณะเดียวกันญี่ปุ่นก็เกรงว่าการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจต่อพม่าจะทำให้ญี่ปุ่นสูญเสียโอกาสทางเศรษฐกิจในพม่า
2. ญี่ปุ่นไม่ต้องการมีท่าที่แตกต่างจากประเทศอาเซียนมากเกินไป แต่ในขณะเดียวกันญี่ปุ่นก็ต้องการประนีประนอมกับประเทศตะวันตกเกี่ยวกับประชาธิปไตยในพม่าเนื่องจากญี่ปุ่นมีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นทั้งกับอาเซียนและประเทศตะวันตก ญี่ปุ่นจึงดำเนินนโยบายในแนวทางกึ่งกลางระหว่าง 2 ฝ่าย

¹⁵ The Japan Times, June 20, 2003.

<http://www.japantimes.co.jp/cgi-bin/getarticle.pl5?nn20030620a6.htm>.

3. ในภาพรวมแล้วญี่ปุ่นจะให้ความสำคัญกับความมั่นคงทางเศรษฐกิจของญี่ปุ่นเป็นหลัก หากสถานการณ์ในประเทศใดประเทศหนึ่งไม่ได้เกี่ยวข้องกับความมั่นคงทางเศรษฐกิจของญี่ปุ่นโดยตรงญี่ปุ่นก็มักจะดำเนินนโยบายในลักษณะที่ค่อนข้างระมัดระวังที่จะไม่ให้กระทบกระเทือนความสัมพันธ์มากเกินไป

4. การที่ญี่ปุ่นยังคงมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับพม่าอยู่นั้นจะเป็นการถ่วงดุลอำนาจทำให้พม่าไม่ต้องพึ่งพิงจีนมากเกินไป ซึ่งสหรัฐอเมริกาจะได้ประโยชน์จากสถานการณ์ดังกล่าวด้วย ดังจะเห็นได้ว่ารัฐบาลสหรัฐอเมริกาก็ไม่ได้แสดงท่าทีอย่างเป็นทางการในลักษณะที่วิพากษ์วิจารณ์การดำเนินนโยบายของญี่ปุ่นแต่อย่างใด

ชำนาญกหอสมุด

บรรณานุกรม

Asia 1990 Yearbook. Hong Kong : Far Eastern Economic Review, 1990.

Asia 1991 Yearbook. Hong Kong : Far Eastern Economic Review, 1991.

Asia 1992 Yearbook. Hong Kong : Far Eastern Economic Review, 1992.

Asia 1993 Yearbook. Hong Kong : Far Eastern Economic Review, 1993.

Asia 1999 Yearbook. Hong Kong : Far Eastern Economic Review, 1999.

Asia 2001 Yearbook. Hong Kong : Far Eastern Economic Review, 2001.

Heenan, Patrick and Monique Lamontagne (editors), The Southeast Asia Handbook. Chicago : Fitzroy Dearborn Publishers, 2001.

The Japan Times, June 20, 2003,

<http://www.japantimes.co.jp/cgi-bin/getarticle.pl5?nn20030620a6.htm>.

โครงการสอนภาษา สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา

เปิดสอนหลักสูตร ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเกาหลี และภาษาจีน
เริ่มตั้งแต่ขั้นต้นจนถึงขั้นสูง สำหรับนักศึกษาและบุคคลทั่วไป ดำเนินการสอนโดย
คณาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และชาวต่างประเทศ

หลักสูตรที่เปิดสอน

- หลักสูตรขั้นต้น(B)
- หลักสูตรชั้นกลาง(M)
- หลักสูตรขั้นสูง(S)

ระยะเวลาที่เรียน	สัปดาห์ละ 2 วัน รวม 39 ชั่วโมง (3 เดือน)
การรับสมัคร	เทอม 1 เดือนกุมภาพันธ์ เทอม 2 เดือนมิถุนายน เทอม 3 เดือนตุลาคม
อัตราค่าเล่าเรียน	ตั้งแต่ 2,500 -3,000 บาท (แล้วแต่หลักสูตรที่เลือกเรียน)
สถานที่เรียน	อาคารศูนย์ญี่ปุ่นศึกษา สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต

สมัครเรียนหรือสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ :

โครงการสอนภาษา อาคารศูนย์ญี่ปุ่นศึกษา สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ปทุมธานี 12121

Japanese Studies Center Building, Institute of East Asian Studies

Thammasat University Rangsit Campus, Pathum Thani 12121, Thailand

Tel. (02)564-5000-3 Fax.(02)564-4888, ติดต่อ โครงการสอนภาษา

E-Mail : ieas@tu.ac.th <http://www.asia.tu.ac.th>

□ โครงการบริการอาคารสถานที่ สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา

๖ เปิดบริการห้องอบรม/สัมมนาและห้องพัก แก่หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ด้วยห้องสัมมนาและห้องอบรมขนาดความจุตั้งแต่ 30-120 คน พร้อมทั้งห้องพักเตียงคู่ จำนวน 30 ห้อง นอกจากนี้ยังมี ห้องอาหาร และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ครบครัน ใกล้ศูนย์กีฬาเอเชียนเกมส์ เดินทางสะดวกด้วยรถประจำทางและรถตู้บริการ เหมาะสำหรับการจัดอบรมสัมมนา และกิจกรรมต่าง ๆ

□ สำรองห้องพักและห้องสัมมนาหรือสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ :

ฝ่ายอาคารสถานที่ อาคารศูนย์ญี่ปุ่นศึกษา สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ปทุมธานี 12121

Japanese Studies Center Building, Institute of East Asian Studies
Thammasat University Rangsit Campus, Pathum Thani 12121, Thailand

ติดต่อ คุณณแก้วตา, คุณทรงพล

Tel. (02)564-5000-3 Ext. 417

Fax. (02)564-4777, (02)564-4888

E-Mail : ieas@tu.ac.th

Web site <http://www.asia.tu.ac.th>

แนะนำสิ่งพิมพ์สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา

วารสารญี่ปุ่นศึกษา

1. วารสารญี่ปุ่นศึกษา ฉบับที่ 1/2539 เรื่อง วัฒนธรรมญี่ปุ่น
2. วารสารญี่ปุ่นศึกษา ฉบับที่ 2/2539 เรื่อง เ็น โจ โคโซ ,อาชญากรรมวัยรุ่น จักรวรรดินิยมญี่ปุ่น
3. วารสารญี่ปุ่นศึกษา ฉบับที่ 1/2540 เรื่อง วิถีชีวิตของชาวเกาหลี ญี่ปุ่นศึกษา
4. วารสารญี่ปุ่นศึกษา ฉบับที่ 2/2540 เรื่อง วัฒนธรรมร่วมสมัย
5. วารสารญี่ปุ่นศึกษา ฉบับที่ 1/2541 (1998)
6. วารสารญี่ปุ่นศึกษา ฉบับที่ 1/2542 (1999)
7. วารสารญี่ปุ่นศึกษา ฉบับที่ 1/2543-44 (2000-2001)
8. วารสารญี่ปุ่นศึกษา ฉบับที่ 2/2543-44 (2000-2001)
9. วารสารญี่ปุ่นศึกษา ฉบับที่ 1/2545-46 (2002-2003)
10. วารสารญี่ปุ่นศึกษา ฉบับที่ 2/2546 (2003)
11. วารสารญี่ปุ่นศึกษา ฉบับที่ 1/2546-47(2003-4) new
12. วารสารญี่ปุ่นศึกษา ฉบับที่ 2/2547 (2004) new

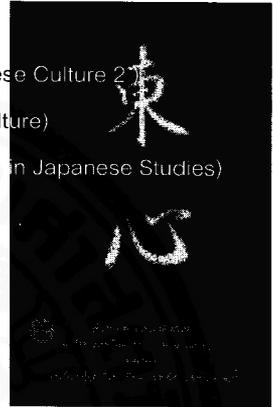


วารสารเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา

1. วารสารเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา ปีที่ 1 ปี 1988 “ช้างเผือก”
2. วารสารเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา ปีที่ 2 ปี 1989 “ขงจื้อ”
3. วารสารเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา ปีที่ 3 ปี 1990 “15ปีแห่งมิตรภาพไทย-จีน”
4. วารสารเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา ปีที่ 4 ปี 19891 “เกาหลีศึกษา”
5. วารสารเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา ปีที่ 5 ปี 1992 “บทบาทของญี่ปุ่น จีน เกาหลี กับการพัฒนาการลงทุนในไทย”
6. วารสารเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา ปีที่ 6 ปี 1993 “บูเช็กเทียน”

ญี่ปุ่นศึกษา

1. หนังสือประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น (History of Japan)
2. หนังสือวัฒนธรรมญี่ปุ่น 2 New(Readings on Japanese Culture 2)
3. หนังสือวัฒนธรรมญี่ปุ่น (Readings on Japanese Culture)
4. หนังสือรวมบทความญี่ปุ่นศึกษา (Selected Reading in Japanese Studies)
5. Japan in the 21st Century
6. ภูมิหลังทางวัฒนธรรมของสังคมญี่ปุ่น
7. หัวใจบูรพา



จีนศึกษา

1. ความสัมพันธ์ไทย-จีน กับสันติภาพในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และวิวัฒนาการของชาวจีนสยาม ยามสงครามโลกครั้งที่ 2
2. ฮ่องกง 1997 จีนหนึ่งประเทศสองระบบ
3. จิว
4. พระปรีชาญาณด้านจีนศึกษา ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
5. ความสัมพันธ์ไทย-จีน : 20 ปี แห่งมิตรภาพ
6. โปริสตัวบารมีกับสังคมไทยในสหัสวรรษใหม่

เกาหลีศึกษา

Strengthening Trade & Economic Relations Between Korea and Thailand(January 2003)

สมัครสมาชิกและสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่

งานโสตทัศนอุปกรณ์และสิ่งพิมพ์ สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มธ. ศูนย์วิจัยลิต

โทร (02)5645000-3 โทรสาร(02)5644888

E-mail : ieas@asia.tu.ac.th Website : www.asia.tu.ac.th

ภาพเสด็จเสด็จประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียง
สมเด็จพระพรหมคณาจารย์คุณูปการคุณานุกรมวิจิตรการประดิษฐ์
ความดีใจในระหว่างประเทศ.....
วัฒนธรรมของสังคมซึ่งอยู่ในเอเชียตะวันออกเฉียง
ศาสนาและพิธีกรรมของชาวจีน :
การรวมศาสนาพุทธ เต๋า ขงจื้อ และวิถีแห่งการบรรลุเต๋า.....
ชน.....
ซีกา.....
พระเนตรใจ (พระพรหมเจ้า) ของชาวญี่ปุ่น.....
หมากหอม : ศาสตร์แห่งกาลยุทธ์.....
วัฒนธรรมชาวจีนในสังคมญี่ปุ่น.....
ชาวญี่ปุ่น.....
ชาวจีน ศูนย์กลางวัฒนธรรมผู้ดูแลภาพ.....
วัฒนธรรมการศึกษาร่วมกับบทบาทของคณาจารย์ในภาควิชา.....
เครื่องยาคำรามโบราณ.....



แนะนำหนังสือดี "หัวใจบูรพา"

ติดต่อได้ที่ งาน โสตทัศนูปกรณ์และสิ่งพิมพ์
สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต
โทร (02)5645000-3 โทรสาร(02)56448888

ห้องสมุดที่สนใจกรุณาติดต่อได้ที่สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงศึกษา
หรือส่งจดหมายแจ้งความจำนงพร้อมชื่อที่อยู่และสอจดหมายมูลค่า 10 บาทมาที่
สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต
ต.คลองหนึ่ง อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี 12120
ด่วน.....มีจำนวนจำกัด

ใบสมัครสมาชิกวารสารญี่ปุ่นศึกษา

ข้าพเจ้ามีความประสงค์ที่จะเป็นสมาชิก วารสารญี่ปุ่นศึกษา มีกำหนด.....
ตั้งแต่ฉบับเดือน..... ถึงฉบับเดือน..... ประจำปี พ.ศ. 25.....

โปรดส่งวารสารไปยัง

น.ส./นาง/นาย.....นามสกุล.....อายุ.....ปี อาชีพ.....
บ้านเลขที่..... ซอย..... ถนน.....
ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
หรือที่ทำงาน.....
โทร.....

อัตราค่าสมาชิก ปีละ 180 บาท (2 เล่ม พร้อมค่าจัดส่ง)

ราคาเล่มละ 90 บาท

ข้าพเจ้าส่ง ตัวแลกเงิน ธนาณัติ เช็คไปรษณีย์
จำนวน.....บาท (.....) มาพร้อมนี้

หมายเหตุ ส่งจ่ายโครงการญี่ปุ่นศึกษา สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
อาคารศูนย์ญี่ปุ่นศึกษา ปท.มธ.ศูนย์รังสิต 12121

ลงชื่อ.....
วันที่.....

ส่ง

โครงการญี่ปุ่นศึกษา
สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
อาคารศูนย์ญี่ปุ่นศึกษา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต
ปทุมธานี 12121



An Ideal Place for Seminars with a Warm
Welcome in a Japanese Atmosphere

For reservations or more information about
conference rooms and accommodations, please contact :

JAPANESE STUDIES CENTER
INSTITUTE OF EAST ASIAN STUDIES
THAMMASAT UNIVERSITY, RANGSIT CAMPUS
TEL (02)564-5000-3
FAX (02)564-4888
<http://www.asia.tu.ac.th>